УДК: 338.48:339.92
JEL classification: L83, F15, L88
https://doi.org/10.31891/dsim-2026-16(1)

ТРАНСФОРМАЦІЯ ТУРИСТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОЇ ТУРИСТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

БЕССОНОВА Анна
Ph.D. (Економіка), доцент кафедри туризму та економіки підприємства
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
https://orcid.org/0000-0003-4747-1187
e-mail: Bessonova.a.v@nmu.one
ВИШНЕВСЬКА Марія
кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри туризму та економіки підприємства
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
https://orcid.org/0000-0002-3580-0564
e-mail: Vyshnevska.M.K@nmu.one

Статтю присвячено дослідженню трансформації туристичної політики України під впливом процесів міжнародної туристичної інтеграції та визначенню пріоритетів її подальшого розвитку в умовах структурних змін туристичного ринку, воєнних викликів і поглиблення європейської інтеграції. Актуальність проблематики зумовлена необхідністю переосмислення ролі держави у розвитку туристичної сфери, оскільки сучасні умови вимагають поєднання завдань внутрішнього відновлення туризму з формуванням передумов для включення України до міжнародних туристичних потоків, партнерських мереж та європейського туристичного простору. У роботі розглянуто взаємозв'язок між внутрішніми та зовнішніми чинниками трансформації туристичної політики, розкрито зміст міжнародної туристичної інтеграції України як комплексного процесу, що охоплює розвиток міжнародного та транскордонного співробітництва, наближення регуляторного середовища до європейських підходів, включення українських туристичних підприємств і дестинацій до міжнародних маршрутів та мереж, залучення інвестицій і міжнародне позиціонування України. Систематизовано пріоритетні напрями трансформації туристичної політики, до яких віднесено безпекову орієнтацію туризму, європейську та міжнародну інтеграцію, підвищення конкурентоспроможності туристичного бізнесу, модернізацію інфраструктури, розвиток людського потенціалу, міжнародне позиціонування України, а також забезпечення сталості та інклюзивності туристичного розвитку. Запропоновано авторську модель трансформації туристичної політики України, побудовану на послідовному взаємозв'язку передумов і викликів, механізмів державного впливу, пріоритетів реалізації, результатів міжнародної туристичної інтеграції та показників оцінювання її ефективності. Особливістю моделі є включення механізму зворотного зв'язку, який передбачає використання результатів моніторингу для коригування інструментів і пріоритетів туристичної політики. Обґрунтовано доцільність переходу до відкритої та адаптивної моделі туристичної політики, у межах якої міжнародна інтеграція розглядається не як окремий напрям діяльності держави, а як системний орієнтир розвитку туристичної сфери. Визначено, що ефективність трансформації доцільно оцінювати за сукупністю економічних, інфраструктурних, соціальних, іміджевих та інституційних показників, зокрема динамікою міжнародних туристичних потоків, туристичних надходжень, інвестицій, зайнятості, міжнародних партнерств і позицій України у міжнародному туристичному середовищі.

Ключові слова: туристична політика, міжнародний туризм, європейська інтеграція, туристичний ринок, міжнародна туристична інтеграція, державне регулювання, конкурентоспроможність туризму, туристична інфраструктура.

TRANSFORMATION OF UKRAINE'S TOURISM POLICY IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL TOURISM INTEGRATION

BESSONOVA Anna, VYSHNEVSKA Mariia
Dnipro University of Technology

The article is devoted to the study of the transformation of Ukraine's tourism policy under the influence of the processes of international tourism integration and the determination of priorities for its further development in the context of structural changes in the tourism market, military challenges and deepening European integration. The relevance of the issue is due to the need to rethink the role of the state in the development of the tourism sector, since modern conditions require a combination of the tasks of internal tourism recovery with the formation of prerequisites for the inclusion of Ukraine in international tourist flows, partner networks and the European tourist space. The paper examines the relationship between internal and external factors of tourism policy transformation, reveals the content of Ukraine's international tourism integration as a complex process that includes the development of international and cross-border cooperation, the approximation of the regulatory environment to European approaches, the inclusion of Ukrainian tourism enterprises and destinations in international routes and networks, attracting investments and international positioning of Ukraine. The priority areas of tourism policy transformation are systematized, which include the security orientation of tourism, European and international integration, increasing the competitiveness of the tourism business, modernization of infrastructure, development of human potential, international positioning of Ukraine, as well as ensuring sustainability and inclusiveness of tourism development. An author's model of the transformation of tourism policy of Ukraine is proposed, built on a consistent relationship between prerequisites and challenges, mechanisms of state influence, implementation priorities, results of international tourism integration and indicators of assessing its effectiveness. A feature of the

model is the inclusion of a feedback mechanism, which involves using monitoring results to adjust tourism policy tools and priorities. The feasibility of transitioning to an open and adaptive model of tourism policy is substantiated, within which international integration is considered not as a separate area of state activity, but as a systemic guideline for the development of the tourism sector. It has been determined that the effectiveness of the transformation should be assessed by a set of economic, infrastructural, social, image and institutional indicators, in particular the dynamics of international tourist flows, tourist revenues, investments, employment, international partnerships and positions of Ukraine in the international tourist environment.

Keywords: tourism policy, international tourism, European integration, tourism market, international tourism integration, state regulation, tourism competitiveness, tourism infrastructure.

Стаття надійшла до редакції / Received 08.09.2026
Прийнята до друку / Accepted 14.10.2026
Опубліковано / Published 26.11.2026

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons CC-BY 4.0

© БЕССОНОВА Анна, ВИШНЕВСЬКА Марія

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Міжнародна інтеграція туристичної сфери України відбувається в умовах принципово зміненого середовища функціонування туризму. Воєнні ризики, трансформація туристичних потоків, зміна географії подорожей, посилення вимог до безпеки та сервісу, цифровізація туристичних послуг і поглиблення європейської інтеграції формують нові вимоги до державної туристичної політики. За таких обставин її ефективність визначається вже не лише здатністю підтримувати розвиток внутрішнього туристичного ринку, а й можливістю створювати умови для включення України у міжнародні туристичні мережі, залучення іноземних відвідувачів, розвитку туристичної інфраструктури та формування позитивного міжнародного іміджу держави. Для України питання міжнародної туристичної інтеграції має особливе значення. Туризм може виконувати не лише економічну, а й репутаційну, соціальну та дипломатичну функції, сприяючи формуванню міжнародних зв'язків і представленню країни у глобальному культурному та економічному просторі [1]. Водночас повномасштабна війна істотно змінила умови функціонування туристичної галузі, посиливши залежність її розвитку від безпекової ситуації, транспортної доступності, міжнародної підтримки та здатності держави адаптувати механізми регулювання до кризових умов.

Трансформація туристичної політики в цьому контексті передбачає перехід від переважно галузевого регулювання до комплексного управління туристичним розвитком, у якому поєднуються економічні, безпекові, інфраструктурні, цифрові та міжнародні пріоритети. Водночас необхідно враховувати специфіку українського ринку, регіональні диспропорції, наслідки війни та перспективи післявоєнного відновлення. Міжнародна туристична інтеграція, своєю чергою, створює для України не лише додаткові можливості, а й нові вимоги: відповідність туристичної інфраструктури міжнародним стандартам, підвищення якості послуг, розвиток транскордонного співробітництва, удосконалення інформаційної політики та посилення інституційної спроможності державних і регіональних органів управління туризмом [2]. Відтак трансформація туристичної політики має розглядатися як довгостроковий процес, спрямований на формування конкурентоспроможного туристичного середовища та поступове входження України до міжнародного туристичного простору.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематика трансформації туристичної сфери України в умовах воєнних і глобальних змін активно розглядається сучасними науковцями. Шевчук Л., Федоришина Л. та Шевчук І. [1] досліджують зміни функціонування туристичної сфери в умовах воєнного стану та перспективи її подальшого розвитку. Інституційні зміни на регіональному рівні аналізує Панухник О. [5], акцентуючи увагу на трансформації регіонального туризму в умовах воєнної економіки. Питання модернізації туристично-рекреаційної сфери України з урахуванням досвіду ЄС розглядають Кривоберець М.М., Сичов О.В. та Башинська М.І. [7]. Євроінтеграційний вимір розвитку туризму досліджує Харчевнікова Л. [9], пов'язуючи його з трансформацією європейського туристичного простору. Можливості міжнародної взаємодії у туристичній сфері України розкривають Демко В.С. та Свиноус І.В. [10], розглядаючи міжнародне співробітництво як складову геоекономічного розвитку туристичної галузі. Поряд із цим Притула І.А. [8] звертається до управлінських інновацій та адаптивних бізнес-стратегій у туристичній індустрії в умовах глобальної нестабільності, що доповнює дослідження державної політики позицією безпосередніх учасників туристичного ринку.

Інший напрям сучасних досліджень стосується чинників, які визначатимуть конкурентоспроможність України як туристичної дестинації у міжнародному середовищі. Формування туристичного іміджу України в умовах глобальних трансформацій розглядає Дидів І.Б. [2], тоді як Чернихівська А.В. [15] пов'язує міжнародний імідж держави з перспективами післякризового відновлення туристичної галузі. Передумови формування туристичного іміджу України досліджують Римар С.Т. та Никига О.В. [16]. Цифровий вимір трансформації туристичних послуг представлений у роботі Гарбар Г.А. [13], а вплив цифрової медіакультури та глобальних викликів на туристичну подорож розглядає Опейда А.Р. [11]. Питання сталого розвитку

туризму в повоєнний період за євроінтеграційних умов порушує Бугіль С.Я. [14]. Водночас наукові напрацювання переважно зосереджуються на окремих аспектах трансформації туристичної сфери, потребує подальшого опрацювання їхнє системне поєднання в межах туристичної політики України та визначення механізмів, через які її трансформація може забезпечити повноцінне включення національної туристичної сфери до міжнародного туристичного простору.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

У наукових працях туристична політика, міжнародний туризм та європейська інтеграція України розглядаються переважно за окремими напрямами: безпека туристичної діяльності, розвиток інфраструктури, цифровізація, конкурентоспроможність туристичного бізнесу, міжнародне співробітництво та просування туристичного потенціалу. Водночас недостатньо дослідженим залишається їх поєднання в межах єдиної системи державної туристичної політики. Така проблема загострюється в умовах війни, коли обмеження міжнародної мобільності, пошкодження інфраструктури, зміна туристичного попиту та трансформація сприйняття України за кордоном змінюють умови розвитку туристичної сфери. Міжнародна туристична інтеграція при цьому має розглядатися ширше за збільшення в'їзних потоків і охоплювати регуляторне зближення, транскордонне співробітництво, участь українських підприємств у міжнародних туристичних мережах, залучення інвестицій та формування конкурентного туристичного образу держави.

Недостатньо опрацьованим також залишається питання взаємодії нормативних, інституційних, фінансово-економічних, інфраструктурних та інформаційно-комунікаційних інструментів туристичної політики з конкретними завданнями міжнародної інтеграції. Відсутність такого системного підходу ускладнює визначення пріоритетів державної політики та оцінювання її результативності. Тому наукового опрацювання потребує модель трансформації туристичної політики України, яка поєднувала б внутрішні умови розвитку галузі, європейський інтеграційний вектор, безпекові обмеження, міжнародні тенденції та перспективи післявоєнного відновлення. Формування такої моделі дасть змогу розглядати міжнародну туристичну інтеграцію не як окремий напрям діяльності держави, а як один із орієнтирів структурної трансформації туристичної політики України.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою даної статті є визначення основних напрямів трансформації туристичної політики України в контексті міжнародної туристичної інтеграції та обґрунтування пріоритетів державного регулювання, здатних забезпечити конкурентоспроможність і подальший розвиток туристичної сфери України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Міжнародна туристична інтеграція України формується на перетині внутрішніх процесів розвитку туристичної сфери та змін, що відбуваються на світовому туристичному ринку. Для держави це означає не тільки розширення міжнародних туристичних потоків, а передусім включення національного туристичного продукту, підприємств та інфраструктури до системи міжнародних економічних і комунікаційних зв'язків. Відповідно змінюються й вимоги до туристичної політики: її завдання вже не можуть обмежуватися регулюванням внутрішнього ринку та підтримкою окремих видів туристичної діяльності. Європейський вектор розвитку України визначає один із ключових напрямів цих змін. Зближення з європейським економічним і правовим простором поступово поширюється і на туристичну сферу, де значення мають якість послуг, захист споживачів, доступність туристичних об'єктів, цифрові сервіси, сталість розвитку та прозорість функціонування ринку. Для української туристичної політики це означає необхідність не лише враховувати відповідні підходи, а й створювати умови для їх практичного застосування підприємствами та територіями [3]. При цьому європейські практики не можуть механічно переноситися в українські умови, оскільки післявоєнний розвиток туристичної сфери відбуватиметься під впливом масштабних інфраструктурних втрат, демографічних змін, безпекових обмежень і значної територіальної нерівномірності.

Зміст міжнародної інтеграції значною мірою визначається тим, наскільки узгоджено діють учасники туристичного ринку. Державна політика має поєднувати рішення центрального рівня з ініціативами регіонів, територіальних громад, підприємницького сектору та професійних організацій. Така взаємодія особливо необхідна у питаннях розвитку туристичних територій, підготовки міжнародних маршрутів, залучення інвестицій, організації транскордонних проєктів та просування українського туристичного продукту. За відсутності координації міжнародна присутність окремих підприємств або дестинацій не створює системного ефекту для туристичної сфери країни. Транскордонне співробітництво відкриває для України можливості, які важко реалізувати лише на національному рівні. Спільні маршрути, культурні та природні туристичні продукти, узгоджені маркетингові заходи, взаємне просування дестинацій та участь у міжнародних туристичних мережах дозволяють українським територіям включатися до вже сформованих потоків туристів. Для прикордонних регіонів такий формат співпраці може стати одним із інструментів економічного відновлення, а для держави загалом – способом посилити присутність України на європейському туристичному ринку.

Міжнародна інтеграція змінює й підходи до представлення України за кордоном. Умови війни суттєво вплинули на сприйняття країни потенційними іноземними туристами, тому традиційного просування туристичних ресурсів недостатньо [4]. Міжнародна комунікація має одночасно працювати з питаннями безпеки, репутації країни та її туристичної привабливості. У довгостроковій перспективі це створює передумови для формування образу України не лише як країни, що переживає війну та потребує відновлення, а як європейської туристичної дестинації з власною культурною спадщиною, природними ресурсами та конкурентними туристичними продуктами. Інтеграція до міжнародного туристичного простору стосується також безпосередньо українських підприємств. Їхня конкурентоспроможність на зовнішніх ринках залежить від якості послуг, здатності працювати з міжнародними партнерами, використання цифрових каналів продажу й комунікації, володіння іноземними мовами, дотримання вимог до сервісу та готовності адаптувати туристичні пропозиції до різних категорій споживачів. Тому державна туристична політика повинна створювати середовище, у якому підприємства можуть не тільки працювати на внутрішньому ринку, а й поступово інтегруватися у міжнародні ланцюги створення туристичного продукту [5].

Українська специфіка полягає ще й в тому, що міжнародна інтеграція туристичної сфери сьогодні відбувається за умов війни. Безпекові обмеження впливають на транспортну доступність територій, діяльність засобів розміщення, страхування подорожей, організацію туристичних маршрутів та інформаційні рішення для іноземних відвідувачів. Через це безпека фактично стає складовою туристичного продукту та умовою його виходу на міжнародний ринок. Державна політика має враховувати цю обставину не як тимчасове доповнення до традиційного регулювання, а як один із параметрів функціонування туристичної сфери в найближчій перспективі. Ще одна площина інтеграції пов'язана з майбутнім відновленням туристичної інфраструктури. Відбудова транспортних об'єктів, засобів розміщення, культурних пам'яток, рекреаційних територій та туристичних сервісів створює можливість змінити саму якість туристичного середовища [6]. Якщо відновлення буде орієнтоване на сучасні європейські вимоги, Україна зможе не просто повернути втрачені потужності, а сформувати інфраструктуру, більш пристосовану до міжнародного туристичного попиту. У цьому сенсі післявоєнна відбудова може стати одним із механізмів прискорення міжнародної інтеграції українського туризму.

Зміна умов функціонування туристичної сфери України вимагає перегляду не лише окремих інструментів державного регулювання, а й загальної логіки туристичної політики. Якщо раніше її основний зміст значною мірою визначався завданнями розвитку внутрішнього туристичного ринку, то нині дедалі більшого значення набуває здатність України працювати в міжнародному середовищі, відповідати його вимогам і використовувати міжнародні зв'язки для розвитку власної туристичної сфери. Така зміна орієнтирів передбачає поєднання внутрішніх і зовнішніх пріоритетів туристичної політики. Перший із них пов'язаний із безпекою туристичної діяльності. В умовах війни безпечність території, маршруту, транспортного сполучення та туристичної інфраструктури безпосередньо впливає на можливість залучення іноземних відвідувачів і формування довіри до українського туристичного продукту [7]. Тому державна політика має включати не тільки заходи реагування на ризики, а й системи інформування туристів, кризові комунікації, механізми страхового захисту та координацію дій учасників туристичного ринку. У перспективі саме рівень безпеки значною мірою визначатиме швидкість відновлення міжнародного туризму в Україні.

Інший напрям стосується узгодження української туристичної політики з європейським та міжнародним регуляторним середовищем. Мова йде про поступове зближення підходів до якості туристичних послуг, захисту споживачів, доступності туристичних об'єктів, сталого використання природних і культурних ресурсів, цифрових сервісів та організації туристичної діяльності. Для України це не повинно зводитися до формального виконання окремих нормативних вимог. Значно важливішим є створення такого середовища, у якому українські підприємства та туристичні дестинації зможуть працювати за зрозумілими для міжнародних партнерів правилами. Від цього безпосередньо залежить конкурентоспроможність українського туристичного бізнесу [8]. Міжнародна інтеграція не відбувається лише на рівні державних угод чи міждержавних програм. Вона стає реальною тоді, коли українські підприємства можуть пропонувати послуги, які відповідають очікуванням іноземного споживача, працювати з міжнародними партнерами та включатися до транскордонних і міжнародних ланцюгів створення туристичного продукту. Державна політика в цьому випадку має створювати умови для розвитку підприємництва, інвестицій, професійної підготовки кадрів і виходу бізнесу на зовнішні ринки.

Не менш важливою є модернізація туристичної інфраструктури. Війна призвела до пошкодження та втрати частини туристичних об'єктів, але майбутня відбудова дає можливість змінити сам підхід до її формування. Нові об'єкти розміщення, транспортні зв'язки, туристична навігація, цифрові сервіси, культурні та рекреаційні простори мають створюватися з орієнтацією на сучасні вимоги міжнародного туристичного ринку [9]. Це особливо важливо для регіонів, які прагнуть включитися до міжнародних маршрутів і конкурувати за туристичні потоки. Окремий блок завдань формує міжнародне просування України як туристичної дестинації. Туристичний бренд країни сьогодні значною мірою формується через цифрові канали, міжнародні медіа, соціальні мережі, професійні туристичні платформи та безпосередні контакти з іноземними партнерами. У випадку України комунікаційна політика має працювати складніше, ніж традиційне рекламування туристичних ресурсів: вона повинна поєднувати інформацію про туристичну

привабливість із достовірною комунікацією щодо безпеки та доступності територій. У післявоєнний період це дозволить поступово зміщувати міжнародне сприйняття України від переважно кризового контексту до образу повноцінної європейської туристичної дестинації.

Для України особливо важливо уникнути ситуації, за якої міжнародна інтеграція зводиться лише до участі у міжнародних заходах, промоційних кампаній або формального наближення законодавства [10]. Реальна інтеграція передбачає зміни на рівні туристичного продукту, інфраструктури, підприємницького середовища та системи державного управління. У цьому випадку міжнародний вимір туристичної політики стає не додатковим компонентом, а одним із критеріїв її ефективності. Трансформація туристичної політики України має розгортатися одночасно за кількома взаємопов'язаними напрямами, від забезпечення безпеки та модернізації інфраструктури до європейської інтеграції, розвитку бізнесу, людського потенціалу й міжнародного позиціонування. Їхнє поєднання створює основу для переходу до моделі туристичної політики, орієнтованої не лише на відновлення галузі, а й на її закріплення у міжнародному туристичному просторі.

Проведене дослідження демонструє, що подальший розвиток туристичної сфери України потребує зміни підходу до формування туристичної політики. Її завдання вже не можуть зводитися до підтримки окремих сегментів туристичного ринку або відновлення пошкодженої інфраструктури. В сучасних умовах туристична політика має одночасно реагувати на безпекові та економічні виклики, забезпечувати наближення українського туристичного середовища до європейських практик і створювати передумови для включення України до міжнародних туристичних потоків [11]. З урахуванням наявних туристичних тенденцій в світі потребує розробки модель трансформації туристичної політики України, яка поєднує передумови трансформації, механізми державного впливу, пріоритетні напрями політики та результати міжнародної туристичної інтеграції. Її принципова відмінність полягає в тому, що міжнародна інтеграція розглядається не як кінцевий результат окремих заходів держави, а як орієнтир, відповідно до якого мають формуватися всі основні складові туристичної політики.

В основу моделі покладено п'ять взаємопов'язаних блоків. Перший блок – середовище та передумови трансформації. Він охоплює чинники, які визначають необхідність зміни туристичної політики. До них належать воєнні та безпекові ризики, структурні зміни туристичного попиту, європейська інтеграція України, цифровізація туристичного ринку, необхідність відновлення інфраструктури, зміни на міжнародному туристичному ринку та посилення конкуренції між туристичними дестинаціями. Саме сукупність цих обставин формує нові вимоги до державного регулювання. При цьому зазначені чинники мають різний характер впливу. Безпекова ситуація обмежує можливості розвитку в'їзного туризму, але водночас стимулює формування нових механізмів управління ризиками. Європейська інтеграція створює вимоги до нормативного середовища та якості туристичних послуг. Цифровізація змінює способи взаємодії туриста з дестинацією і підприємством [12]. Відновлення інфраструктури відкриває можливість перейти до сучасніших моделей організації туристичного простору. Тому трансформація політики має бути відповіддю не на один окремий виклик, а на їх сукупний вплив. Графічне відображення запропонованої моделі наведено на рисунку 1.

Другий блок – механізми трансформації туристичної політики. На цьому рівні відбувається перетворення визначених викликів на конкретні управлінські рішення. Нормативно-правовий механізм забезпечує адаптацію регуляторного середовища до європейських і міжнародних вимог. Інституційний визначає взаємодію державних органів, регіонів, громад, бізнесу та міжнародних партнерів. Фінансово-економічний має забезпечувати залучення інвестицій, підтримку підприємницьких ініціатив та використання міжнародних ресурсів для розвитку туристичних територій. Інфраструктурний механізм пов'язаний із відновленням і модернізацією туристичних об'єктів та транспортної доступності. Інформаційно-комунікаційний охоплює цифрове просування України, міжнародні комунікації та формування туристичного бренду. Організаційний механізм забезпечує координацію практичної реалізації туристичної політики на різних рівнях управління. Третій блок – пріоритети трансформованої туристичної політики. Саме тут механізми державного впливу набувають конкретного змісту. Йдеться про безпекову орієнтацію туризму, європейську та міжнародну інтеграцію, модернізацію інфраструктури, підтримку конкурентоспроможності туристичного бізнесу, розвиток людського потенціалу, міжнародне позиціонування України, а також забезпечення сталості та інклюзивності туристичного розвитку. Важливо, що ці напрями не повинні реалізовуватися ізольовано. Наприклад, міжнародне просування України не матиме достатнього ефекту без належної безпеки та транспортної доступності [13], а модернізація інфраструктури не забезпечить міжнародної конкурентоспроможності без відповідної якості туристичних послуг. Саме тому в запропонованій моделі пріоритети об'єднані в єдину систему, а не представлені як самостійний перелік державних завдань.

Четвертий блок – міжнародна туристична інтеграція як цільовий результат трансформації. На цьому рівні результати державної політики проявляються у конкретних змінах позиції України в міжнародному туристичному середовищі. Серед них – розширення міжнародного туристичного співробітництва, включення українських дестинацій до транскордонних і міжнародних маршрутів, вихід туристичних підприємств на зовнішні ринки, збільшення інтересу іноземних туристів, залучення міжнародних інвестицій та зміцнення туристичного іміджу України. Водночас міжнародна інтеграція не є одноразовим результатом. Вона має накопичувальний характер: покращення якості послуг підвищує конкурентоспроможність підприємств,

розвиток інфраструктури полегшує доступ до дестинацій, міжнародне партнерство розширює канали просування, а позитивний туристичний досвід формує довіру до України [14]. В результаті окремі заходи туристичної політики починають створювати взаємопідсилювальний ефект. П'ятий блок – соціально-економічні та іміджеві результати. Кінцевим результатом трансформації має стати не лише збільшення туристичних потоків. Розвиток міжнародного туризму створює додатковий попит на транспортні, готельні, ресторанні, культурні та інші послуги, підтримує зайнятість і підприємництво в туристичних територіях, сприяє залученню інвестицій та формуванню доходів бюджетів різних рівнів. Поряд із цим міжнародний туризм виконує репутаційну функцію, оскільки безпосередній досвід іноземних відвідувачів впливає на сприйняття країни за її межами.

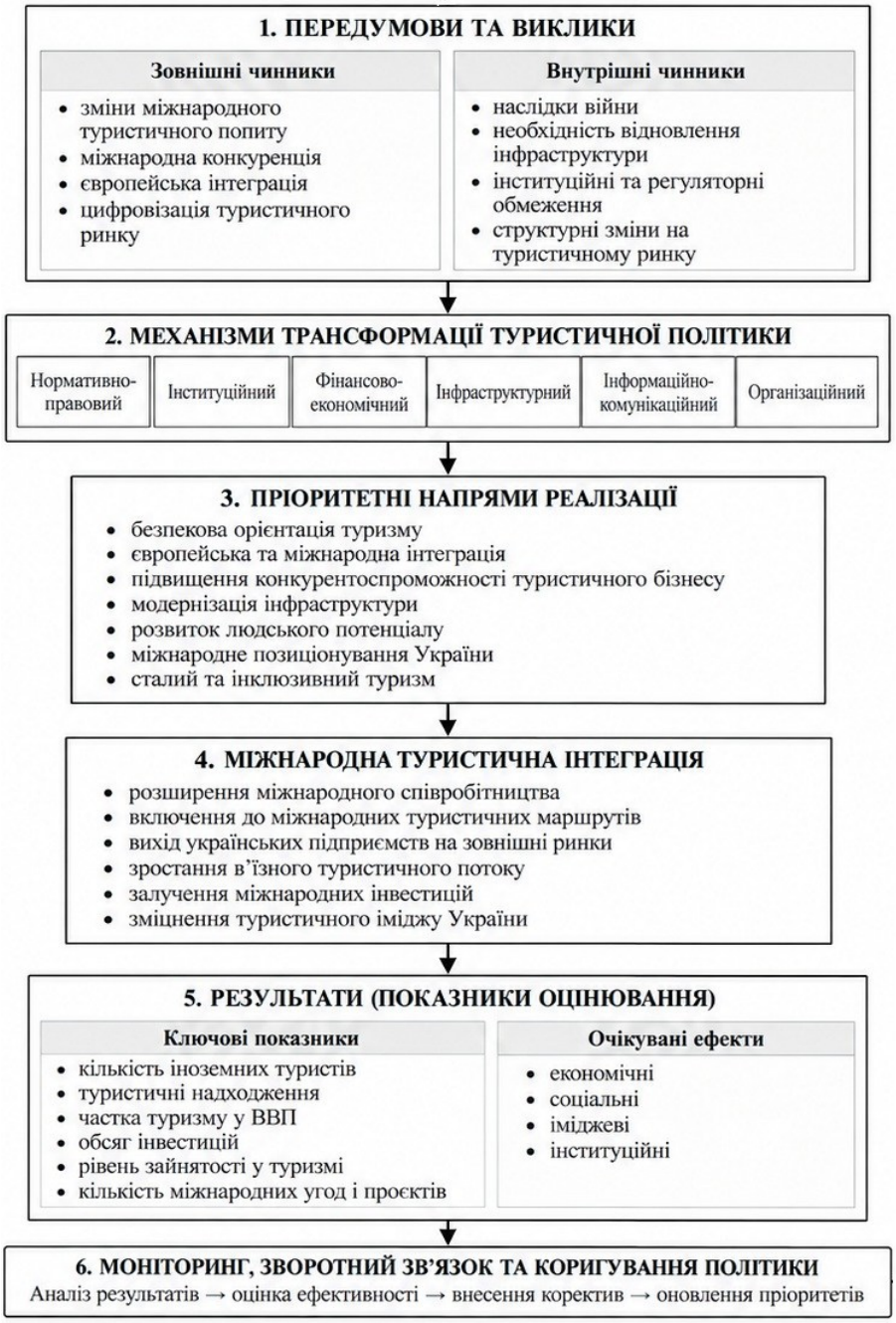

Рис. 1. Авторська модель трансформації туристичної політики України в контексті міжнародної туристичної інтеграції
Джерело: авторська розробка

Особливістю запропонованої моделі є зворотний зв'язок між результатами та туристичною політикою. Зміни міжнародного туристичного попиту, результати діяльності підприємств, інвестиційна активність, оцінка туристами якості послуг і зміни конкурентного середовища мають постійно аналізуватися державою. Отримана інформація повинна використовуватися для коригування нормативних, фінансових, інфраструктурних та комунікаційних інструментів [15]. Такий підхід дає можливість перейти від статичної туристичної політики до адаптивної системи, здатної реагувати на зміни міжнародного середовища.

Запропонована модель передбачає послідовний перехід від реакції на зовнішні та внутрішні виклики до формування умов міжнародної конкурентоспроможності туристичної сфери. Така конструкція дозволяє розглядати туристичну політику не як набір окремих регуляторних заходів, а як цілісну систему, орієнтовану на довгострокове включення України до міжнародного туристичного простору. У практичному вимірі реалізація моделі потребує посилення координації між державним і регіональним рівнями управління, більш активного залучення бізнесу та міжнародних партнерів, концентрації ресурсів на конкурентоспроможних туристичних територіях і системного моніторингу результатів туристичної політики [16]. При цьому відновлення туристичної сфери після війни доцільно використовувати як можливість для її структурної модернізації та переходу до більш відкритої, цифрової, безпечної й інтегрованої моделі розвитку.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Туристична політика України поступово виходить за межі традиційного галузевого регулювання. Її подальший розвиток дедалі більше залежатиме від здатності держави поєднати внутрішні потреби туристичної сфери з процесами, що відбуваються на міжнародному туристичному ринку. Для України це означає орієнтацію не лише на відновлення туристичної діяльності, а й на створення умов, за яких національні туристичні підприємства, дестинації та туристичний продукт зможуть повноцінно інтегруватися до європейського та міжнародного туристичного простору. В умовах війни та майбутньої відбудови змінюється і саме розуміння пріоритетів державної політики у сфері туризму. Безпека, сучасна інфраструктура, якість туристичних послуг, професійний кадровий потенціал, цифрові можливості та міжнародне позиціонування мають розглядатися не як окремі завдання, а як взаємопов'язані умови конкурентоспроможності українського туризму. Особливо важливо використати процес відновлення для формування нового туристичного середовища, орієнтованого на європейські стандарти, міжнародні вимоги та потреби сучасного туриста.

Міжнародна туристична інтеграція водночас може стати одним із напрямів економічного відновлення територій України. Розвиток транскордонних маршрутів, міжнародних партнерств, туристичної інфраструктури та нових туристичних продуктів здатний активізувати підприємницьку діяльність, створювати робочі місця, залучати інвестиції та посилювати економічну роль туризму в регіонах. Не менш важливим є репутаційний ефект: присутність України у міжнародному туристичному просторі формує безпосередні контакти з іноземними відвідувачами та партнерами й поступово впливає на сприйняття країни за кордоном. Запропонована логіка трансформації туристичної політики передбачає постійне співвіднесення державних рішень із результатами їх реалізації. Кількість іноземних туристів, туристичні надходження, інвестиції, розвиток міжнародних маршрутів і партнерств, зайнятість у туристичній сфері та позиції України у міжнародному туристичному середовищі можуть стати орієнтирами для оцінювання ефективності такої політики. Це дозволяє своєчасно змінювати інструменти державного впливу залежно від ситуації на міжнародному та внутрішньому туристичних ринках. У перспективі туристична політика України має формуватися як відкрита та адаптивна система, здатна реагувати на зміни міжнародного попиту, технологічні трансформації, безпекові виклики та нові моделі туристичної поведінки.

Література

1. Шевчук Л., Федоришина Л., Шевчук І. Трансформація функціонування туристичної сфери України в умовах військового стану та очікувані напрями її розвитку в повоєнний період. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2022. Том 312. №6(2). С. 85-92. DOI: https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6(2)-16

2. Дидів І.Б. Формування туристичного іміджу України в умовах глобальних трансформацій у країнознавчому контексті. *Ефективна економіка*. 2025. Вип. 4(99). С. 8-16. DOI: https://doi.org/10.26906/EiR.2025.4(99).4150

3. Долинська О. Туристична сфера України в системі євроінтеграційних трансформацій соціальної політики. *Економіка та суспільство*. 2026. Вип. 86. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/D2026-86-228

4. Каут О.В., Вишневська М.К. Моделі прийняття управлінських рішень в умовах воєнного стану: адаптація бізнес-стратегій до високої невизначеності. *Ефективна економіка*. 2026. Вип. 3. DOI: http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.3.102

5. Панухник О. Інституційна трансформація регіонального туризму в умовах воєнної економіки. *Економічний аналіз*. 2025. Том 35. № 4. С. 318-328. DOI: https://doi.org/10.35774/econa2025.04.318

6. Безугла Л.С., Бєлобородова М.В., Бессонова А.В. Державне управління культурною спадщиною промислових територій. *Бізнес Інформ*. 2025. Вип. 2. С. 94-101. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-2-94-101

7. Кривоберець М.М., Сичов О.В., Башинська М.І. Інноваційний розвиток ЄС як чинник відновлення та модернізації туристично-рекреаційної сфери України у поствоєнний період. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. 2025. Вип. 47. С. 655-663. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.18750870

8. Притула І.А. Трансформація туристичної індустрії в умовах глобальної нестабільності: управлінські інновації та адаптивні бізнес-стратегії. *Академічні візії*. 2026. Вип. 51. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.19948797

9. Харчевнікова Л. Євроінтеграційні орієнтири розвитку туризму в умовах трансформації європейського туристичного простору. *Економічний аналіз*. 2026. Том 36. № 2. С. 701-708. DOI: https://doi.org/10.35774/econa2026.02.701

10. Демко В.С., Свиноус І.В. Потенціал міжнародного співробітництва України в геоекономічному просторі туристичної галузі. *Збірник наукових праць ТДАТУ імені Дмитра Моторного (економічні науки)*. 2023. №2(48). С. 38-50. DOI: https://doi.org/10.31388/2519-884X-2023-48-38-50

11. Опейда А.Р. Трансформація туристичної подорожі в контексті цифрової медіакультури та глобальних викликів. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2026. № 1. С. 79-83. DOI: https://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2026.356233

12. Бессонова А.В., Смєсова В.Л., Язіна В.А. Безпекові аспекти формування і розвитку туристичної політики держави. *Економіка та суспільство*. 2026. Вип. 86. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/D2026-86-165

13. Гарбар Г.А. Основні тенденції та особливості впливу цифрових технологій на трансформацію туристичних послуг. *Modern Economics*. 2025. №51. С. 67-74. DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V51(2025)-07

14. Бугіль С.Я. Сталий розвиток туризму і рекреації в Україні у повоєнний період за євроінтеграційних умов. *Актуальні проблеми сталого розвитку*. 2025. Том 2. № 9. С. 463-469. DOI: https://doi.org/10.60022/2(9)-54S

15. Чернихівська А.В. Міжнародний імідж України як вектор післякризового відновлення туристичної галузі. *Журнал стратегічних економічних досліджень*. 2026. Вип. 3. С. 19-31. DOI: https://doi.org/10.30857/2786-5398.2026.3.2

16. Римар С.Т., Никига О.В. Передумови формування туристичного іміджу України. *Економіка та суспільство*. 2026. Вип. 83. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-83-58

References

1. Shevchuk, L., Fedoryshyna, L., & Shevchuk, I. (2022). Transformatsiia funktsionuvannia turystychnoi sfery Ukrainy v umovakh viiskovoho stanu ta ochikuvani napriamy yii rozvytku v povoiennyi period [Transformation of the functioning of the tourism sector of Ukraine under martial law and expected directions of its development in the post-war period]. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, *312*, 6(2), 85–92. DOI: https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6(2)-16

2. Dydiv, I.B. (2025). Formuvannia turystychnoho imidzhu Ukrainy v umovakh hlobalnykh transformatsii u krainoznavchomu kontekst i [Formation of the tourist image of Ukraine in the context of global transformations in the context of country studies]. *Efektyvna ekonomika*, 4(99), 8–16. DOI: https://doi.org/10.26906/EiR.2025.4(99).4150

3. Dolynska, O. (2026). Turystychna sfera Ukrainy v systemi yevrointehratsiinykh transformatsii sotsialnoi polityky [The tourism sector of Ukraine in the system of European integration transformations of social policy]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 86. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/D2026-86-228

4. Kaut, O.V., & Vyshnevska, M.K. (2026). Modeli pryiniattia upravlinskykh rishen v umovakh voiennoho stanu: adaptatsiia biznes-stratehii do vysokoi nevyznachenosti [Models of managerial decision-making under martial law: adaptation of business strategies to high uncertainty]. *Efektyvna ekonomika*, 3. DOI: http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.3.102

5. Panukhnyk, O. (2025). Instytutsiina transformatsiia rehionalnoho turyzmu v umovakh voiennoi ekonomiky [Institutional transformation of regional tourism in the conditions of war economy]. *Ekonomichnyi analiz*, *35*, 4, 318–328. DOI: https://doi.org/10.35774/econa2025.04.318

6. Bezuhla, L.S., Bieloborodova, M.V., Bessonova, A.V. (2025). Derzhavne upravlinnia kulturnoiu spadshchynoiu promyslovykh terytorii [State management of cultural heritage of industrial territories]. *Biznes Inform*, 2, 94–101. DOI: https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-2-94-101

7. Kryvoberets, M.M., Sychov, O.V., & Bashynska, M.I. (2025). Innovatsiinyi rozvytok YeS yak chynnyk vidnovlennia ta modernizatsii turystychno-rekreatsiinoi sfery Ukrainy u postvoiennyi period [Innovative development of the EU as a factor in the restoration and modernization of the tourist and recreational sphere of Ukraine in the post-war period]. *Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava. Seriia ekonomichna. Seriia yurydychna*, 47, 655–663. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.18750870

8. Prytula, I.A. (2026). Transformatsiia turystychnoi industrii v umovakh hlobalnoi nestabilnosti: upravlinski innovatsii ta adaptyvni biznes-stratehii [Transformation of the tourism industry in conditions of global instability: management innovations and adaptive business strategies]. *Akademichni vizii*, 51. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.19948797

9. Kharchevnikova, L. (2026). Yevrointehratsiini oriientyry rozvytku turyzmu v umovakh transformatsii yevropeiskoho turystychnoho prostoru [European integration guidelines for tourism development in the context of the transformation of the European tourist space]. *Ekonomichnyi analiz*, *36*, 2, 701–708. DOI: https://doi.org/10.35774/econa2026.02.701

10. Demko, V.S., & Svynous, I.V. (2023). Potentsial mizhnarodnoho spivrobitnytstva Ukrainy v heoekonomichnomu prostori turystychnoi haluzi [The potential of international cooperation of Ukraine in the geoeconomic space of the tourism industry]. *Zbirnyk naukovykh prats TDATU imeni Dmytra Motornoho (ekonomichni nauky)*, 2(48), 38–50. DOI: https://doi.org/10.31388/2519-884X-2023-48-38-50

11. Opeida, A.R. (2026). Transformatsiia turystychnoi podorozhi v konteksti tsyfrovoi mediakultury ta hlobalnykh vyklykiv [Transformation of tourist travel in the context of digital media culture and global challenges]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv*, 1, 79–83. DOI: https://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2026.356233

12. Bessonova, A.V., Smiesova, V.L., & Yazina, V.A. (2026). Bezpekovi aspekty formuvannia i rozvytku turystychnoi polityky derzhavy [Security aspects of the formation and development of the state's tourism policy]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 86. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/D2026-86-165

13. Harbar, H.A. (2025). Osnovni tendentsii ta osoblyvosti vplyvu tsyfrovykh tekhnolohii na transformatsiiu turystychnykh posluh [Main trends and features of the impact of digital technologies on the transformation of tourism services]. *Modern Economics*, 51, 67–74. DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V51(2025)-07

14. Buhil, S.Ya. (2025). Stalyi rozvytok turyzmu i rekreatsii v Ukraini u povoiennyi period za yevrointehratsiinykh umov [Sustainable development of tourism and recreation in Ukraine in the post-war period under European integration conditions]. *Aktualni problemy staloho rozvytku*, *2*, 9, 463–469. DOI: https://doi.org/10.60022/2(9)-54S

15. Chernykhivska, A.V. (2026). Mizhnarodnyi imidzh Ukrainy yak vektor pisliakryzovoho vidnovlennia turystychnoi haluzi [The international image of Ukraine as a vector of post-crisis recovery of the tourism industry]. *Zhurnal stratehichnykh ekonomichnykh doslidzhen*, 3, 19–31. DOI: https://doi.org/10.30857/2786-5398.2026.3.2

16. Rymar, S.T., & Nykyha, O.V. (2026). Peredumovy formuvannia turystychnoho imidzhu Ukrainy [Prerequisites for the formation of the tourist image of Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 83. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-83-58